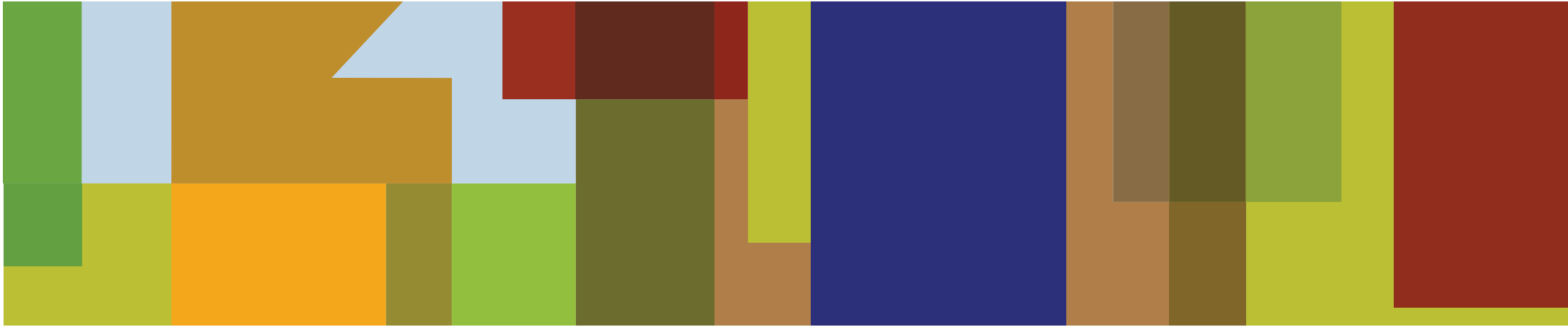

Samen werken aan de toekomst

november 2017

“We gunnen onze kinderen opgroeien in een dorp”

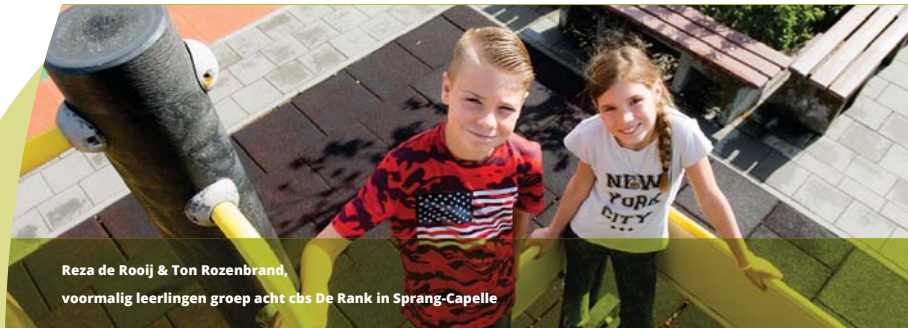

Maarten van der Weijden,
Olympisch kampioen openwaterzwemmen Peking 2008 en oprichter beter.nu

“Samen met mijn vrouw Daisy en onze twee dochters woon ik sinds kort in Waspik. Tijdens mijn zwemcarrière en mijn werk daarna bij Unilever heb ik over de hele wereld gereisd. Daisy en ik zijn beiden in een dorp opgegroeid en kijken daar met veel plezier op terug, dat gunnen we onze kinderen ook. Waspik bevalt prima, we wonen

in een voormalige leerlooierij en hebben lekker de ruimte. Het grote voordeel van Waspik is voor ons de rust, maar ook de centrale ligging in Nederland. En als je met iets zit, zijn er altijd mensen in de buurt die je willen helpen. Als (top)sporter vind ik sportvoorzieningen in mijn woonomgeving erg belangrijk, ook voor mijn dochters. Met

sportmogelijkheden zit het wel goed in Waspik en omgeving. Wij vinden het ook geen punt om daar even voor te moeten rijden. Ik ben ook landelijk politiek actief, voor de VVD. Als ik meer tijd had, zou ik ook best in de lokale politiek willen stappen. Dan wordt mijn band met de gemeente en Waspik in het bijzonder nog sterker.”

Reza de Rooij & Ton Rozenbrand,
voormalig leerlingen groep acht cbs De Rank in Sprang-Capelle

“Iedereen kent elkaar in Sprang-Capelle, dat vind ik hartstikke leuk”, zegt Reza. Haar eveneens twaalfjarige klasgenootje Ton is het roerend met haar eens. “Het is hier gewoon gezellig, maar ook in Waalwijk zelf. En er gebeurt best wel veel. Ik vind het goed dat De Els vernieuwd is. Wel moeten er nieuwe winkels komen, er staat te veel leeg.” De twee tieners hebben nog wel meer wensen. Zo vindt Ton dat zwembad Zidewinde zeker moet openblijven. “Als het mooi weer is, wordt het hartstikke druk met veel kinderen uit Waspik en 's-Gravenmoer en zo. Misschien kan

er nog een groter zwembad gebouwd worden. Reza - die natuurfotografe wil worden - ergert zich aan afval dat op straat en in de berm ligt. “Mensen moeten dat gewoon opruimen. Ook troep naast een afvalcontainer vind ik vervelend, dat hoort niet.” Ton heeft ook nog een tip. “In Landgoed Driessen komen veel nieuwe huizen. Dat is prima, maar er moet wel voldoende groen overblijven. Al is het maar een voetbalveldje of een parkje of zo. Niet alles volbouwen dus”, zegt de jonge Capellenaar die later mogelijk architectuur gaat studeren.

“Het is hier gewoon gezellig”

De meest actuele informatie vindt u op www.waalwijk2025.nl

De visie Waalwijk 2025 is mede tot stand gekomen door een bijdrage van de provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant

Inhoudsopgave

1	Waalwijk 2025	6
2	Leefklimaat: aantrekkelijke woonomgeving	10
3	Arbeidsmarkt: vraag en aanbod in balans	18
4	Bereikbaarheid: overal makkelijk kunnen komen	24
5	Rode draad: samen in beweging komen	28
6	Groene draad: duurzaam	36
7	Nawoord burgemeester	42

Waalwijk 2025

1

De meest actuele informatie vindt u op www.waalwijk2025.nl

We willen de komende jaren de nadruk leggen op wat écht nodig is in de stad. Dat hebben we vertaald in urgenties. Daarnaast geven we veel aandacht aan zaken die een goede kans van slagen hebben, dat zijn potenties. Die keuzes zijn vooral ingegeven door de uitkomsten van de enquête en gesprekken met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, medewerkers en ook jongeren in Waalwijk.

Urgenties zijn:

1. De dynamiek in de binnenstad van Waalwijk
2. De bereikbaarheid
3. De sociale veerkracht (ouderen, jongeren, zorgzaamheid)
4. De veiligheid

Als potenties hebben we benoemd:

1. Werkgelegenheid
2. De samenwerking in De Langstraat

De toekomst is niet te voorspellen. Wel vinden we het uitzetten van een richting belangrijk. Nietsdoen, en maar afwachten wat er op ons afkomt, is geen goed idee. Waalwijk is daarbij vooral van het 'doen'. We komen graag in actie, want we krijgen energie van resultaten behalen, het liefst op korte termijn.

Als middelgrote gemeente zijn we hier juist goed in:

- We staan dicht bij onze inwoners, de mensen waar het om gaat;
- We zijn groot genoeg om voldoende deskundigheid in huis te hebben of te kunnen halen;
- We zijn klein genoeg om snel te kunnen schakelen in onze organisatie en zaken goed te regelen;
- We zijn verbindend, een schakel tussen stad en platteland.

In Waalwijk kennen we nog een cultuur van 'ons kent ons'. We zijn groot genoeg om invloed te kunnen hebben als we samenwerken met anderen. Daarnaast houden we van aanpakken.

Waalwijk wordt een 'levend lab': een laboratorium om te vernieuwen. Op korte termijn willen we resultaten boeken, zodat we een aantrekkelijke stad blijven. Daarom richten we ons in deze visie op 2025 en niet op 2050. Dat is voor ons te ver weg. L.A.B. staat als afkorting ook voor de eerste letters van de drie belangrijkste pijlers in deze visie: L(eefklimaat), A(rbeidsmarkt) en B(ereikbaarheid).

"Waalwijk, waar we elkaar nog kennen. Waar we houden van aanpakken. Het is er goed wonen, veilig opgroeien, leren, ondernemen en werken."

In het L.A.B. komen de urgenties en potenties voor Waalwijk terug:

1. Leefklimaat:

- a. Voorzieningen
- b. Sociale veerkracht: ouderen, jongeren, nieuwe inwoners
- c. Veiligheid

2. Arbeidsmarkt: vraag en aanbod in balans

- a. Werkgelegenheid
- b. Afstand tot arbeidsmarkt

3. Bereikbaarheid: overal makkelijk kunnen komen

Vanuit deze pijlers stellen we onze doelstellingen voor 2025 vast. Soms ruiken we daarbij de doelstellingen uit 2010. Als het nodig is, vullen we deze aan en maken we ze actueler.

Dit is dus onze koers: werken aan en werken in het Waalwijks L.A.B.

Ook de manier waaróp we dit doen is heel belangrijk. We kiezen bewust voor een rode en groene draad. De rode draad is voor ons samenwerken. Zoals het spreekwoord zegt: 'Wie snel wil gaan, moet alleen gaan. Wie ver wil komen, werkt samen'.

Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere overheden kunnen we werken aan het L.A.B. voor Waalwijk2025. Bovendien: Waalwijk werkt 'groen', dus duurzaam.

DE 25 BELANGRIJKSTE DOELSTELLINGEN IN HET WAALWIJKS L.A.B. TOT 2025:

Leefklimaat:

1. Stimuleren van een transformatie van de binnenstad tot een toegankelijke en aantrekkelijke plek van ontmoeting en vermaak.
2. Verbinden van de concentratie schoen- en lederhandelsbedrijven aan de retail- en leisurefunctie van de binnenstad en aan de gebiedsmarketing van De Langstraat.
3. Doorontwikkelen van een integrale aanpak in het sociale domein.
4. Realiseren van laagdrempelige inloop- en ontmoetingsactiviteiten, gericht op de versterking van sociale participatie, onderling hulpbetoon en hulp dichtbij huis.
5. Stimuleren van taalvaardigheid en het hebben van een baan voor nieuwe inwoners.
6. Investeren in een weerbare overheid en weerbare inwoners.

Arbeidsmarkt:

7. Een regionaal werkgelegenheidscentrum in Midden-Brabant zijn.
8. Stimuleren van de deelname aan de arbeidsmarkt voor kwetsbare groepen zoals langdurig werklozen en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
9. Een werkloosheidscijfer onder het landelijke en Brabantse werkloosheidscijfer.
10. Partners zoeken om samen te werken aan voldoende huisvestingsaanbod voor (tijdelijke) arbeidsmigranten en daarbij aandacht te hebben voor de sociale effecten van deze groep in onze gemeenschap.
11. Het aantrekkelijk maken voor Waalwijkse jongeren om na hun studie weer in Waalwijk te komen wonen en/of na afronden van hun studie ook in Waalwijk te blijven.

Bereikbaarheid:

12. De bereikbaarheid van Waalwijk bevorderen, o.a. door:
 - a. De ligging van Waalwijk aan de Maas benutten: impuls geven aan de havenontwikkeling;
 - b. Het stimuleren van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (A59) en de ontsluiting bij knooppunt Hooipolder (A27).

13. Inzetten op directe, snelle en comfortabele wandel- en fietsroutes, o.a. de snelfietsroutes tussen Tilburg en Waalwijk, en Waalwijk en 's-Hertogenbosch.
14. Betere ontsluiting van centra van bedrijvigheid en werkgelegenheid in combinatie met het centrum (winkelgebied, stadhuis, schoenenmuseum) door het regionale openbaar vervoer.
15. Inzetten op servicenetwerk (openbaar vervoer) met het oog op de groeiende groep ouderen.
16. Faciliteren van het laten aanleggen van een glasvezelnetwerk in de gehele gemeente om inwoners, organisaties en overheid een razendsnelle en toekomstbestendige internetverbinding te bieden.

Rode draad:

17. De gemeente als eerste overheid.
18. Nastreven van een hoge kwaliteit van publieke dienstverlening en nog competentier worden op flexibiliteit, ondernemerschap, betrokkenheid en partnerschap.
19. Realiseren van maximaal maatschappelijk rendement van het geld van de inwoner en als organisatie bij de besten horen.
20. Ontwikkelen van de omschakeling van een overheid die bepaalt, naar een samenleving die bepaalt.
21. Investeren in meer samenwerken met de Waalwijkse samenleving (schaalverdieping) en ook daarbuiten (schaalvergroting).
22. Fungeren als een assertieve, proactieve speler in het regionale bestuurlijke netwerk.

Groene draad:

23. Kiezen voor duurzaamheid en duurzame successen.
24. Klimaatneutraal in 2043. Daarvoor investeren we o.a. in circulaire economie (van afval naar grondstof).
25. Behouden en verder ontwikkelen van groen en landschap.

Leefklimaat

aantrekkelijke
woonomgeving

2

De meest actuele informatie vindt u op www.waalwijk2025.nl

Kinderen moeten kunnen opgroeien tot zelfstandige en ondernemende mensen die actief zijn in de samenleving. Dat is belangrijk voor de toekomst van Waalwijk. Daarom willen we ze meer gaan bieden op het gebied van goed onderwijs. We zorgen voor aantrekkelijke sportvoorzieningen. En een centrum waar regelmatig iets te doen is.

Ouderen

In Waalwijk wonen steeds meer ouderen. Een flink deel van hen is eenzaam. We willen hen helpen om actief mee te blijven doen in de samenleving. Oudere inwoners hebben vaak ook meer zorg nodig. Dat willen we goed regelen en tegelijk betaalbaar houden. We hebben een belangrijke rol in de zorg voor mensen met een beperking. Ook zij moeten mee kunnen blijven doen.

Jeugdhulp

In 2015 kreeg de gemeente er taken bij. Zo werden we verantwoordelijk voor de jeugdhulp. Ook moesten we ervoor zorgen dat mensen die dat willen, zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarnaast kregen we de plicht zo veel mogelijk inwoners te helpen bij het vinden van een betaalde baan. We doen allereerst een beroep op wat mensen zelf kunnen doen. We proberen oplossingen te zoeken die dichtbij hen liggen. Doel: minimaal één kostwinner per huishouden. Met

daarbij als uitgangspunt: één gezin, één plan en één regisseur.

Woningen

De samenstelling van onze bevolking verandert. We hebben daarom extra aandacht voor verschillende soorten woningen. Zoals geschikte woonruimte voor ouderen, starters en alleenstaanden. Maar ook voor migranten die hier voor langere of kortere tijd komen werken. Het brede aanbod aan woningen maakt Waalwijk aantrekkelijk: voor elk wat wils, met goede voorzieningen en nog met een 'ons-kent-ons-gevoel'. We verwachten vaker leegstand van grote gebouwen, bijvoorbeeld kerken. Daarvoor moeten we samen een goede nieuwe bestemming vinden.

Sfeer in het centrum

Ook moet er iets gebeuren in de binnenstad van Waalwijk. Het koopgedrag verandert. We zien meer leegstand. Dit is nadelig voor de uitstraling en de sfeer in het centrum. Een kleiner centrum kan het weer gezelliger maken, maar dat kost flink wat tijd en moeite. Wat helpt is de recent aangelegde stadstuin. Ook onderzoeken we de kosten van betaald parkeren voor het winkelend publiek. Winkelcentrum De Els is onlangs gerenoveerd.

We vinden het heel belangrijk dat onze inwoners zich veilig voelen. Daarbij richten we ons vooral op sociale veiligheid en het voorkomen van onveilige situaties.

"Het brede aanbod van woningen maakt Waalwijk aantrekkelijk."

Wat willen we doen richting 2025?

- De binnenstad aantrekkelijker en gezelliger maken.
- 'Schoen- en leer' beter op de kaart zetten.
- Evenementen van inwoners en ondernemers mogelijk maken.
- Verder ontwikkelen van de hele sociale kant van het gemeentelijke beleid: zorg, welzijn, onderwijs, gezondheidszorg, opvoeding, inburgering en sociale activering.
- Toegankelijke activiteiten voor ouderen organiseren.
- Zorgen dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Dat geldt ook voor hen die wat meer zorg nodig hebben.
- Zorgen dat mensen met allerlei soorten geheugenproblemen, zoals dementie, gewoon mee kunnen blijven doen in onze samenleving.
- Ruimte bieden aan eigen initiatieven van burgers en steunen van sociaal ondernemerschap.
- Goede beheersing van de Nederlandse taal bevorderen. Een baan voor alle inwoners.
- Aanbieden van aantrekkelijke woningen en wijken voor gezinnen met jonge kinderen uit omliggende steden.
- Een kleine groei van het aantal huizen voor de eigen bewoners, met meer verschillende woningen. We hebben liever goede huizen dan meer huizen.
- We willen open en groene plekken in bestaand bebouwd gebied zo veel mogelijk zo houden.

- Het aantrekkelijk maken voor Waalwijkse jongeren om na hun studie weer in Waalwijk te komen wonen. Of na hun studie in Waalwijk te blijven.
- Tijd en geld steken in een weerbare overheid en weerbare inwoners.
- Tegengaan van verzwakking van gezag.
- Op tijd zien en ingrijpen bij kinder- en oudermishandeling.

1. Voorzieningen

Voorzieningen als theater, bibliotheek, kunstencentrum, sportvoorzieningen en welzijnsactiviteiten moeten kwaliteit bieden en elkaar aanvullen. Dat is voor ons belangrijker dan het openhouden van de voorzieningen.

"We willen het voor Waalwijkse jongeren aantrekkelijk maken om na hun studie weer in Waalwijk te komen wonen."

Asmaa en Aesa Almshal, statushouders uit Syrië

"Waalwijk is nice, alleen jammer dat er geen treinstation is."

"Ik woon nu samen met mijn man Aesa nog geen jaar in Waalwijk. Ik heb hem leren kennen in Turkije waar wij beiden woonden nadat we zijn gevlucht uit Syrië vanwege de oorlog. Vanuit Turkije zijn we naar Nederland gekomen en hebben we eerst een jaar in het asielzoekerscentrum in Weert gewoond. Daar is ook onze zoon Mahmoud geboren. Wij zijn erg blij dat we nu in Waalwijk wonen. In Weert deelden we een kamer met een hoop andere mensen en hadden we geen privacy. Waalwijk is mooi en rustig, heel anders dan de miljoenensteden Damascus en Homs waar Aesa en ik vandaan komen. We zijn druk bezig de Nederlandse taal te leren, zodat we kunnen werken. In Syrië gaf ik Engels op de universiteit en mijn man volgde een opleiding accountancy. We hopen dat we straks iets soortgelijks kunnen doen. Maar Nederlands is een lastige taal. Gelukkig hebben we veel steun aan drie broers van Aesa die ook in Waalwijk wonen en twee Syrische buurtbewoners. Daarnaast heb ik een Nederlandse vriendin die altijd voor ons klaar staat. Onze toekomst ligt hier, we willen hier ons leven verder opbouwen. Waalwijk is nice, alleen jammer dat er geen treinstation is."

"Ik ben tevreden met het leven dat ik leid"

Lucy Maijer, oprichter Speelgoedbank en betrokken bij diverse andere maatschappelijke initiatieven

"In Waalwijk voel ik mij thuis, al sinds ik er bijna 43 jaar geleden ben geboren. Ik woon in een hele fijne buurt in Zanddonk. We hebben in de stad veel voorzieningen en het is er mooi groen. Eigenlijk heb ik niets te klagen. Natuurlijk zijn er discussies over bijvoorbeeld betaald parkeren en het winkelaanbod, maar ik snap dat parkeren geld kost; niets is gratis. Ik ben heel tevreden met het leven dat ik leid, samen met mijn partner Jeroen en ons hondje Dusty. We zijn nu ruim een jaar bezig met de Speelgoedbank en het gaat steeds

beter. Kinderen tot en met twaalf jaar mogen elke maand een gratis speelgoedje, knuffel en leesboek uitzoeken. De gezinnen die het nodig hebben, weten ons steeds beter te vinden. Het taboe rondom armoede wordt gelukkig steeds meer doorbroken. Nog steeds leven in Waalwijk 2300 gezinnen in armoede en die hebben onze hulp nodig. Ik ben bang dat dit ook in 2025 nog erg actueel is. We proberen hier samen met Heusden en Loon op Zand regionaal aandacht voor te vragen. Want armoede houdt natuurlijk niet op bij een gemeentegrens."

Binnenstad

Iedereen vindt het belangrijk dat er iets aan de binnenstad van Waalwijk gedaan wordt. De leegstand van nu is niet alleen een probleem van de eigenaren van de panden. Het heeft invloed op het hele gebied: is het er nog wel prettig wonen en werken? Samen met ondernemers, eigenaren van de panden en bewoners werken we aan verbetering. Doel is meer ontmoeting en vermaak, zodat een aantrekkelijker binnenstad ontstaat. Leegstaande panden kunnen nieuwe woningen worden. We denken daarbij in het bijzonder aan jongeren, senioren en mensen met een beperking.

Schoenen en leder

Ons verleden in schoenen en leder 'kussen we wakker'. We gaan meer aandacht geven aan de schoen- en leerontwikkeling zoals die nu is. Natuurlijk door de komst van het nieuwe leder- en schoenmuseum in het centrum. Maar ook door meer nadruk te leggen op vakmanschap. Dan worden schoenen en leer ons handelsmerk. Dat kan aantrekkelijk zijn voor de hele Langstraat.

Uitgaan en evenementen

Uitgaansmogelijkheden zijn in onze gemeente beperkt. Vooral jongeren vinden dat teleurstellend. Tegelijk signaleren we dat 'discotheken' al jaren minder populair zijn. We kunnen en willen niet concurreren met het aanbod in steden als Tilburg en Den Bosch. We geven voorrang aan evenementen die inwoners en ondernemers willen organiseren. Tijdelijk, aantrekkelijk en herkenbaar als Waalwijks.

2. Sociale veerkracht

Kwetsbare inwoners van onze gemeente moeten mee kunnen doen. Ze zijn vaak nog tot heel veel in staat. Waar dit niet lukt, kijken we samen naar wat geregeld kan worden binnen hun sociale netwerk. We willen het liefst mensen vertrouwen in hun eigen kunnen geven. En als het nodig is, bieden we professionele steun en zorg.

Zelfstandig wonen bij stijgende zorgvragen

De gemeente kreeg er in de afgelopen jaren veel taken in de zorg bij. We willen dat onze inwoners zo

lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Bij voorkeur in de eigen leefomgeving. De uitdaging is om te investeren in preventie en de leefomgeving van onze inwoners. De tijd is voorbij dat we mensen naar de zorg toe brachten, naar het bejaardenhuis of de instellingen 'in de bossen.' We willen dat onze inwoners ook bij een toenemende zorgvraag zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, in de eigen leefomgeving. Zodat ze ook met eventuele beperkingen kunnen wonen, werken, leren en ontspannen. Kansen zien we op de volgende terreinen:

1. Technologische vernieuwingen (domotica, eHealth, digitale platforms, aanpassingen op de werkplek) helpen dat kwetsbare mensen zelfstandig kunnen wonen en werken.
2. Gebouwen zijn aan te passen zodat ze voor mensen met een rolstoel of scootmobiel toegankelijk zijn.
3. Sociale vernieuwing: elkaar helpen binnen het eigen sociale netwerk en het verenigingsleven. Ook voorzieningen die inwoners zelf starten (zorgcoöperaties, zelfhulpgroepen, ontmoetingsactiviteiten etc.).

"Samen met ondernemers, eigenaren van de panden en bewoners werken we aan verbetering van de binnenstad. Doel is meer ontmoeting en vermaak, zodat een aantrekkelijker binnenstad ontstaat."

Inwoners maken zich zorgen over 'de manier waarop mensen met elkaar omgaan' en 'de sfeer in de stad'. Dat bleek uit gesprekken en enquêtes. Ook willen we eenzaamheid tegengaan. Onze kracht als middelgrote gemeente zit in de sociale veerkracht. We staan dichtbij inwoners, de lijnen zijn relatief kort. De komende jaren bieden we nog meer ruimte aan plannen van burgers en sociaal ondernemerschap. Dat kan gaan over hoe we leven, maar ook over ontmoeting, elkaar helpen en zorg. Inwoners die zelf voorzieningen voor de gemeenschap willen maken en in stand houden, krijgen alle steun.

Jeugd (trek van hogeropgeleide jongeren naar grotere steden)

We kunnen niets veranderen aan het feit dat onze jongeren vertrekken om een opleiding te volgen. We willen zorgen dat ze daarna terugkomen en in Waalwijk, Waspik of Sprang-Capelle gaan wonen. Dat gebeurt nu vaak niet. Daarom komen we in actie, want Waalwijk heeft deze hogeropgeleide mensen nodig. Het aanbod van huizen voor starters moet beter. Jongeren zelf geven aan dat een beter openbaar vervoer (OV) nodig is. Ook willen we de jeugd op onze middelbare scholen vertellen dat ze in Waalwijk een goede kans op werk hebben na hun studie.

Gezinnen

In grote steden wordt het steeds drukker, de huizen zijn duurder en het is er minder prettig leven. Veel (jonge) gezinnen verhuizen van de grote stad naar buurgemeenten. Waalwijk is zo'n gemeente. Uit de enquêtes blijkt dat mensen het onderwijs, het verenigingsleven en de sportvoorzieningen positief beoordelen. Waalwijk is geschikt voor gezinnen met jonge kinderen. Als we aantrekkelijke woningen en wijken aanbieden, komen meer jonge gezinnen naar Waalwijk.

Senioren

Ouderen van nu leven anders en zijn actiever dan vroeger. Ze hebben over het algemeen een beter inkomen en een betere gezondheid dan hun ouders hadden. Langer thuis blijven wonen is een veelgehoorde wens. Veel is al mogelijk na een paar kleine aanpassingen. We verwachten wel dat meer ouderen hulp nodig zullen hebben. Het aantal mensen met geheugenproblemen groeit, net als het aantal eenzame ouderen. Toegankelijke activiteiten voor deze groep mensen helpen om ze actief te laten meedoen. Dan vereenzamen ze ook minder snel. De hulp moeten ze dichtbij huis kunnen krijgen. Een goed voorbeeld is de aanpak Dementievriendelijke Gemeente, waarin de gemeente Waalwijk voorop loopt.

Nieuwe inwoners

Onze wereld wordt groter. We krijgen steeds meer inwoners van verschillende nationaliteiten. Daaruit kunnen mooie dingen ontstaan. Net als iedere andere gemeente hebben we een opgave om statushouders in de samenleving op te nemen.

Andere nationaliteiten brengen ook verschillen. Soms botsen belangen, gewoontes en gebruiken. We hebben begrip (nodig) voor culturele verschillen. Spanningen tussen verschillende groepen zijn in de toekomst denkbaar. Dat risico is groter als groepen meer langs elkaar heen leven. Daarom wil Waalwijk iedereen mee laten doen aan onderwijs en werk. Statushouders en andere nieuwkomers moesten in het verleden lang wachten voordat ze een echte plek kregen in de samenleving. Waalwijk stimuleert dat ze actief meedoen, nog tijdens het inburgeringstraject. Dat doen we door ze te helpen aan betaald werk of vrijwilligerswerk. Het leren van de Nederlandse taal en werken zijn erg belangrijk als je wilt deelnemen aan de samenleving. Het succes van de aanpak 'Waalwijk Taalrijk' is hiervan een mooi voorbeeld.

3. Veiligheid

Misdaadcijfers lopen terug, dat is een goed teken. Maar zo voelen mensen dat niet altijd en overal in Waalwijk. We hebben aandacht voor de zorg

die inwoners in de enquêtes uiten over de manier waarop mensen met elkaar omgaan. We steken tijd en geld in sociale veiligheid en het voorkomen van criminaliteit. Voorbeelden zijn projecten rond de aanpak en ondersteuning van straatjeugd en het tegengaan van cybercrime. Ook zijn er projecten op school waarin de positieve ontwikkeling van het kind en normen en waarden centraal staan. Veilig Thuis richt zich op het op tijd zien en ingrijpen bij signalen van kinder- en ouderermishandeling. Hoe veilig mensen zich in eigen wijk voelen heeft sterk te maken met 'elkaar kennen en gekend worden'. We willen daarom de mogelijkheden van ontmoeting in de wijk veel meer aandacht geven. Verder letten we op overlast in wijken en buurten door criminaliteit. We investeren in de ontwikkeling van ons Bestuurlijk Interventie Team (BIT) en in de aanpak vanuit één (gezamenlijke) overheid. Samen meer weerbaar zijn, staat centraal. Daarbij blijven we investeren in een gemeente die veilig is én veilig voelt.

Arbeidsmarkt

vraag en aanbod
in balans

3

De meest actuele informatie vindt
u op www.waalwijk2025.nl

Er is in de gemeente Waalwijk meer werk dan mensen die dat werk kunnen doen. De groei in banen heeft zich de afgelopen jaren doorgezet. Van vroeger uit kent Waalwijk een sterke groep kleine en middelgrote bedrijven. De regio De Langstraat telt ook de meeste schoen- en leerbedrijven van heel Europa.

De logistiek is, met een extra prikkel door de uitbreiding van bol.com, een groeiende sector. Daar zijn veel arbeidskrachten nodig. Door de toenemende groep ouderen hebben we op termijn ook meer personeel nodig in de zorg.

Waalwijk 'werkt'

De economische veerkracht van Waalwijk is sterk. Dat komt door verschillende grote en kleinere bedrijven, een goed klimaat voor die bedrijven en de 'aanpakken'-mentaliteit van onze inwoners. De bevolking moet goed opgeleid zijn om de banen binnen Waalwijk te kunnen opvullen. Voorkomen van vroegtijdige schooluitval blijft daarom zeer belangrijk.

De markt vraagt steeds meer om werknemers die zich snel kunnen aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen. Onderwijs en arbeidsmarkt moeten sterker verbonden zijn. We zien een grote groep langdurig werkzoekenden die moeilijk terug aan het

werk komt. Ook stelt de Participatiewet (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan de slag helpen) ons voor uitdagingen. Daarnaast hebben we een toenemende stroom aan buitenlandse mensen die hier willen komen werken.

Op de arbeidsmarkt in onze gemeente werken bedrijven steeds vaker met robots. Vooral werknemers die middelhoog opgeleid zijn, merken dat. Hun baan dreigt te verdwijnen. Hoogopgeleide werknemers kunnen op meer functies ingezet worden. Laagopgeleide krachten blijven nodig, zeker in de voor onze gemeente belangrijke logistieke sector.

Op de kortere termijn is vooral de positie van laagopgeleiden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt kwetsbaar. Ze verrichten vaker laagbetaald en tijdelijk werk en ze zijn vaker werkloos en arm. We verwachten dat deze groep in de toekomst kleiner wordt. Maar hun problemen om werk te vinden en voldoende inkomen te hebben, dreigen groter te worden. Dat komt omdat ze steeds minder geschikt zijn om aan de eisen van de werkgevers te voldoen. Omdat Waalwijk een flink deel laagopgeleiden heeft, moeten we deze ontwikkeling goed in de gaten houden.

Blijven leren

Het is belangrijk om te zorgen dat de mensen die werken ook bijleren. Denk hierbij aan her-, bij- en omscholingen. Ook moeten we mensen aanmoedigen om te werken aan creativiteit, flexibiliteit en samenwerken. Het opbouwen van relaties met ondernemers, onderwijs- en kennisinstellingen hoort daar bij.

Wat willen we doen richting 2025?

- Een regionaal centrum voor werk in Midden-Brabant zijn.
- Kwetsbare groepen als langdurig werkzoekenden aan een baan helpen.
- Een lagere werkloosheid in Waalwijk dan landelijk of in Brabant.
- Samen met anderen voldoende huisvesting zoeken voor tijdelijke werknemers uit het buitenland. Daarbij moeten we aandacht hebben voor de effecten van deze groep op onze gemeenschap.

In Waalwijk sluiten vraag en aanbod op het gebied van werk niet goed op elkaar aan. De vraag naar werknemers is groter dan het aantal werkzoekenden. We willen er daarom tijd en geld insteken om die twee beter op elkaar te laten aansluiten. Belangrijk is daarbij het terugdringen van de werkloosheid onder de jeugd. Zeker in de

logistiek zijn veel banen beschikbaar. Dat werk kan worden gedaan door Waalwijkers die nu nog een uitkering hebben. Dat is meestal werk tegen een minimumloon en daarmee laagbetaalde arbeid.

Extra duwtje werkzoekenden

We weten dat deze banen niet voor iedere werkzoekende geschikt zijn. De uitkering en toeslagen zijn bij elkaar opgeteld soms simpelweg hoger. Toch willen we ook deze groep een extra duwtje geven om weer aan de slag te gaan. Vanuit een baan kunnen zij zich verder ontwikkelen. Baanbrekers (onze uitvoeringsorganisatie voor de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening) heeft daarin een belangrijke rol. De ondersteuning om kandidaten weer aan het werk te helpen moet zoveel mogelijk worden afgestemd op wat werkgevers in Waalwijk zoeken. Het aantal geschikte

“In Waalwijk sluiten werk en werknemers niet goed op elkaar aan. De vraag naar werknemers is groter dan het aanbod. Die twee willen we beter op elkaar laten aansluiten.”

kandidaten uit de Participatiewet en andere werkloosheidsregelingen is mogelijk onvoldoende om aan de vraag te voldoen. We weten ook dat de behoefte aan ‘handjes’ mede ingevuld wordt door arbeidsmigranten.

‘Werken betekent ook wonen’. Daarom gaan we meer aandacht geven aan de behoefte van arbeidsmigranten om ergens (tijdelijk) te wonen. Tachtig procent blijft hier voor een korte periode. Wat vaak over het hoofd gezien wordt, is dat in Waalwijk ook veel banen voor hoogopgeleiden zijn. Ook hierin heeft Waalwijk te weinig mensen voor te veel banen.

*"Gezellig in Waalwijk,
maar er is veel meer"*

Erin van Gestel, voorzitter leerlingenraad Dr. Mollercollege

"Het is fijn opgroeien in Waalwijk, vrij en blij. Geen gedoe, iedereen kent elkaar. Da's hartstikke gezellig. Wanneer ik bijvoorbeeld met mijn oma door de stad loop, komt ze altijd veel bekenden tegen. Ik zit nu in 4 gymnasium en als ik straks mijn diploma heb, wil ik in Rotterdam geneeskunde studeren. Daar ben ik ook geboren. Dan ga ik de 'wereld' verkennen, want er is veel meer dan Waalwijk. Ik vind het een leuke stad,

maar qua winkelen en uitgaan ben ik op Tilburg en 's-Hertogenbosch aangewezen. Ik mis in Waalwijk van die leuke snuffelwinkeltjes en kledingwinkels. Eens iets anders dan alleen de H&M. Ook een leuk tentje voor bijvoorbeeld een high-tea en een bioscoop zou fijn zijn. Bij De Leest worden wel films vertoond, maar dan één film, op één dag, op één tijdstip. Dat schiet niet echt op. Een NS-station hebben we eigenlijk

ook nodig. Met onderwijs en sport zit het wel goed. Het Moller is echt een leuke en goede school. Ik ben voorzitter van de leerlingenraad en hiermee praten we met de directie over allerlei belangrijke plannen, daar leer ik heel veel van. Dat komt straks vast van pas. En hoewel mijn blik nu gericht is op Rotterdam, kom ik later misschien wel terug als ik zelf kinderen heb."

**Charles Bergmans,
eigenaar Charles Bergmans Shoe Design in Sprang-Capelle**

"Ik vind het jammer dat in Waalwijk veel dingen los van elkaar bekeken worden. Bijvoorbeeld het feit dat de gemeenteraad enkel verder wil gaan met het schoen- en ledermuseum. Juist de interactiemogelijkheid tussen museum, design en educatie tilden het plan naar een hoger niveau. Ik betreur het dat design en educatie nu verloren dreigen te gaan. Het is belangrijk deze interactie te stimuleren en vooral te koesteren. Dit gaat over identiteit en culturele waarden van Waalwijk, daar moeten we met z'n allen voor staan

*"Cultuur is zeker
geen hobby"*

en trots op kunnen zijn. Soms kost dat meer dan verwacht, maar dat mag zo'n plan niet in de weg staan. Cultuur is zeker geen hobby, het dient een groot algemeen belang. Wat ik bedoel met los van elkaar: het was veel mooier geweest als projecten als het centrum, een nieuw museum, het winkelen, het stadhuis in elkaar geschoven waren. Werken, wonen, winkelen én cultuur ineem. Waalwijk heeft dringend behoefte aan dingen waarmee mensen zich kunnen identificeren. Het is goed om te zien dat een dominante industrie die totaal onderuit gegaan is, nog zoveel goeds oplevert. De schoenindustrie is verdwenen, lang leve de schoenindustrie! Er is veel bedrijvigheid en de veerkracht van de Waalwijkse ondernemers blijkt niet te stuiten. En of ik nog dromen heb 'over' of 'voor' Wolluk, voor 2025 of daarna? Ik hoop dat politiek spel en persoonlijke insteken het niet winnen van visie en goede ideeën."

Bereikbaarheid

overal makkelijk kunnen komen

4

De meest actuele informatie vindt u op www.waalwijk2025.nl

Voor Waalwijkers wordt afstand steeds minder belangrijk. Zowel voor werk als privé leggen onze inwoners steeds meer kilometers af. Dat geldt voor autokilometers, maar ook voor openbaar vervoer en langzaam verkeer (fietsen).

Internationale economische ontwikkelingen leiden ook tot een sterke groei van de (inter)nationale aan- en afvoer. Dit zien we in Waalwijk terug op de bedrijventerreinen Havens.

Mensen trekken er in hun vrije tijd vaker op uit. Hierdoor is er steeds meer drukte op de regionale wegen, door bijvoorbeeld bezoekers van de Efteling en de woonboulevard.

Met behulp van computerprogramma's kunnen reizigers vraag en aanbod om ergens te komen slim op elkaar afstemmen. Elektrische auto's zijn ook steeds gewoner. Er is veel aandacht voor het duurzamer maken van het vervoer van goederen en mensen. Tegelijkertijd zien we dat mensen zich steeds meer richten op hun eigen wijk of kern. Initiatieven om spullen/diensten te delen, duiken steeds meer op.

Ook neemt de vergrijzing toe. Ouderen blijven langer thuis wonen, en blijven dichterbij huis. Nadenken over veilige looproutes in kernen/wijken vraagt daarom onze aandacht.

Wat willen we doen richting 2025?

- Waalwijk beter bereikbaar maken door als eerste de haven verder te ontwikkelen. Ten tweede door de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (A59) te stimuleren én de ontsluiting bij knooppunt Hooipolder (A27).
- Betere wandel- en fietsroutes, zoals de snelfietsroutes tussen Tilburg en Waalwijk, en Waalwijk en 's Hertogenbosch.
- Betere buslijnen tussen het bedrijventerreinen en het centrum.
- Uitgebreider netwerk van openbaar vervoer voor de groeiende groep ouderen.
- Minder hinder door verkeer in de dorpen.
- Versterken van het historische karakter van de oude bebouwingslinten en dorpen.
- De aanleg van een glasvezelnetwerk voor de gehele gemeente faciliteren.

Goede bereikbaarheid is pluspunt

Uit de enquêtes over Waalwijk2025 kwam de goede bereikbaarheid van Waalwijk steeds terug als pluspunt. Mooi gelegen in het groen, prettig om te wonen met goede voorzieningen. In de driehoek Den Bosch - Breda - Tilburg met goede aansluitingen via N261-A59 en vlakbij de A27 en A2. Bereikbaarheid is dus een reden voor veel mensen om hier te komen wonen. Of om hier een bedrijf neer te zetten. We willen daarom de mobiliteit voor de toekomst beschermen en behouden.

"Uit de enquêtes over Waalwijk2025 komt de goede bereikbaarheid van Waalwijk steeds terug als pluspunt. Mooi gelegen in het groen, prettig om te wonen met goede voorzieningen."

Het mobiliteitsplan van Waalwijk geeft daarover meer details.

Gezien de uitbreidingsplannen van de Efteling en de groei van de bedrijventerreinen verwachten we een toenemende drukte op de A59 en N261. Daardoor wordt Waalwijk minder goed bereikbaar. Om die reden willen we sneller aan de slag met de Gebiedsopgave Oostelijke Langstraat. Ook wensen we een betere doorstroom op de A59 en N261. Dat pakken we in overleg met andere partijen, zoals gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat, aan. De containerterminal aan de Bergsche Maas bij het bedrijventerrein Havens is een andere kans. Deze terminal kan de groei in het containervervoer verwerken. Waalwijk krijgt zo een grotere rol als schakel voor Midden-Brabant voor de handeling en doorstroom van goederen vanuit Rotterdam, Antwerpen en het Europese achterland.

Elektrische auto's

Tegelijkertijd zien we de opkomst van zelfrijdende auto's, e-bikes en nieuwe deeldiensten. Die zorgen ervoor dat we ons al snel anders gaan verplaatsen. De verwachting is nu dat rond 2025 het omslagpunt komt. Elektrische auto's worden dan even duur als normale auto's en daarna zelfs goedkoper. Als gemeente staan we positief tegenover deze ontwikkelingen. We denken mee. Dit doen we al

door meer laadpalen te plaatsen. Snelfietsroutes zijn een andere ontwikkeling waarover we nadenken. Een snelfietsroute is geen route waar je met de fiets hoge snelheden kunt halen. Het is een route waar je op de fiets snel van A naar B kunt komen. Voor deze routes zijn verschillende maatregelen nodig zoals ongelijkvloerse kruisingen, (of voorrang voor fietsers), ontbrekende schakels maken, comfort bieden en routes aantrekkelijk maken. De snelfietsroutes tussen Tilburg en Waalwijk, en Waalwijk en 's-Hertogenbosch willen we het liefst nog voor 2020, in nauwe samenwerking met de provincie, klaar hebben.

Openbaar vervoer

Voor ouderen en mensen met beperkingen is een goed openbaar vervoer heel belangrijk. Zo kunnen zij zelfstandig mee blijven doen. Leerlingen die gebruik maken van speciaal onderwijs reizen met leerlingenvervoer. Cliënten van zorgvoorzieningen maken gebruik van speciaal doelgroepenvervoer. Waalwijk wil voor deze groepen zorgen voor bereikbaarheid van bestemmingen binnen en

buiten de gemeente. Maar het moet ook betaalbaar blijven. Een oplossing is het combineren van verschillende vormen van vervoer (gewoon openbaar vervoer, regiotaxi, doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer en aanvullende initiatieven). De OV-bussen richting Sprang-Capelle en Waspik worden zo weinig gebruikt dat ze dreigen te verdwijnen. Verder moeten we nadenken over de bereikbaarheid van de bedrijventerreinen vanaf het busstation in Waalwijk. Om de laatste kilometers prettig af te kunnen leggen, kunnen e-bikes een oplossing zijn.

Met de provincie denken wij ook graag mee over OV op afroep en slimme oplossingen om zo te zorgen dat kernen en bedrijventerreinen goed bereikbaar zijn.

Joep Hendrick, voorzitter The Honours Club

"Je moet The Honours Cub zien als een studentennetwerk voor De Langstraat. Onze regio heeft vier grote middelbare scholen, maar na het eindexamen gaat ieder zijn eigen weg en komen studenten na hun afstuderen vaak niet meer terug naar De Langstraat. Erg jammer, want al die kennis gaat voor onze regio verloren. Wij zetten met ons netwerk inspirerende bijeenkomsten op waarin we laten zien wat de stad te bieden heeft. Ook creëren we verbinding tussen de studenten onderling, zodat we van elkaars ervaringen kunnen

"Openbaar vervoer moet echt beter"

leren. Om de aantrekkelijkheid van Waalwijk te vergroten, moet het openbaar vervoer écht beter. Een treinstation realiseren we niet 1-2-3, maar het netwerk van bussen kan wel uitgebreid worden, ook tot op de bedrijventerreinen aan de overkant van de A59. Dan is het voor studenten ook makkelijker om daar stage te lopen. Nu ben je echt veel te lang onderweg, dat is bijna niet te doen. Ook simpelweg leenfietsen beschikbaar stellen bij bushaltes draagt daaraan bij. Daarnaast hebben we ook behoefte aan leuke ontmoetingsplekken. Dat hoeft geen keiharde disco te zijn, maar bijvoorbeeld een trendy kroeg of loungebar waar we gezellig iets kunnen drinken en onze toekomst met elkaar kunnen bespreken. Zodat jonge studenten en ondernemers samen Waalwijk nog meer op de kaart zetten."

Rode draad

samen in
beweging komen

5

De meest actuele informatie vindt u op www.waalwijk2025.nl

Als we nadenken over de toekomst van de gemeente Waalwijk, moeten we ook nadenken over de eigen rol en positie van de gemeentelijke organisatie. Dit bekijken we vanuit drie niveaus:

1. De gemeentelijke organisatie op zich;
2. Binnen de gemeente: in relatie tot inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties;
3. Buiten de gemeentegrenzen: relatie tot andere overheden en partners.

Wat willen we doen richting 2025?

- De gemeente geldt als eerste overheid.
- Hoge kwaliteit leveren in de dienstverlening aan onze burgers. Als organisatie nog beter worden: soepeler, ondernemend, betrokken en een goede partner.
- Het geld van onze inwoners zo goed mogelijk besteden binnen de gemeente. Als organisatie willen we bij de besten horen.
- Tot nu toe bepaalde de overheid. We willen dat veranderen zodat niet de overheid, maar de samenleving bepaalt.
- Zaken aanpakken door ze vanuit alle hoeken tegelijk te bekijken. De gebruiker staat centraal.
- Mensen laten doen waar ze goed in zijn. Zelf houden we ons dan bezig met de grenzen stellen

- en richting geven, zaken mogelijk maken.
- We gebruiken het principe 'ja mits' als inwoners iets van ons willen. 'Nee tenzij' geldt in verdachte situaties.
- We gaan nieuwe dingen uitproberen in woonwijken en vormen van samenwerking.
- We willen een goede en veilige digitale werkomgeving. Daar letten we goed op.
- We steken tijd en moeite in meer samenwerking met de Waalwijkse samenleving en daarbuiten.
- We spelen een actieve rol in het bestuurlijke netwerk in de regio.

1. Gemeentelijke organisatie

De gemeente heeft een professionele organisatie en de zaken zijn goed op orde. Maar daarmee zijn we er niet. We vinden een goed contact met inwoners en ondernemers erg belangrijk. Daar besteden we veel aandacht aan. Daarnaast zorgen we er ook binnenhuis voor dat we praktisch en doeltreffend te werk gaan. We onderzoeken regelmatig of we op de goede weg zijn én blijven.

Onze systemen zijn modern en we zorgen ervoor dat ze dat blijven. Waalwijk wil een 'slimme stad' zijn. Dat doen we door zoveel mogelijk gebruik te maken van beschikbare technologie. Daarmee versterken we onze dienstverlening. Ook helpt het ons om de kwaliteit van leven, werken en

ondernemen in de gemeente op een goed niveau te houden. Technologie helpt daarbij. Wij zeggen: 'Digitaal waar het kan, persoonlijk als het nodig of beter is'. Tegelijk snappen we ook dat er grenzen en risico's zitten aan technologie. Daarom hebben we aandacht voor de bescherming van persoonsgegevens.

De gemeente Waalwijk kan zich een nóg beter gastheer tonen. Dat doen we door alle mensen het gevoel te geven dat ze welkom zijn. Daarbij wordt gelet op: openheid, oplossingsgerichtheid, flexibiliteit en betrokkenheid. De afgelopen jaren hebben we veel geleerd op dit gebied. Het beeld van een ambtenaar op afstand in een bureaucratische organisatie is bijna verleden tijd. We hopen dat te veranderen in een flexibele, ondernemende, betrokken ambtenaar met een belangrijk netwerk buiten het stadhuis.

2. Binnen de gemeente Waalwijk

Niet alleen binnen de muren van het stadhuis zijn er veranderingen merkbaar. Ook naar buiten toe gaan we dingen anders aanpakken. We vinden het belangrijk om overheid en bewoners dichterbij elkaar te brengen. Het verkleinen van de kloof tussen die twee is een uitdaging.

Dat willen we onder meer doen door meer met elkaar in gesprek te gaan. Te luisteren naar wat de inwoners willen. Hen mee laten denken over zaken die het leven in onze gemeente plezieriger maken. Dingen die er echt toe doen. Ons doel is immers dat onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich verantwoordelijk voelen voor hun stad, wijk en/of kern.

Wij moeten anders gaan denken. Niet meer vanuit het idee dat de overheid bepaalt. Maar door de inwoners aan te moedigen om zelf verantwoordelijkheid te nemen. Onze inwoners kunnen tenslotte heel veel prima zelf. Dat gaan we meer ondersteunen.

De afgelopen jaren hebben we al veel bereikt. Het inwonerspanel en 'Het beste idee van Waalwijk' zijn mooie voorbeelden. Het belangrijkste is dat we goed aansluiten op wat mensen zelf al doen. Waar onze hulp gevraagd wordt, helpen wij.

"De gemeente heeft een professionele organisatie en de zaken zijn goed op orde. Maar daarmee zijn we er niet. We proberen het contact met inwoners en ondernemers steeds te verbeteren."

"Ik geloof heilig in samenwerking, alleen dan krijgen we in De Langstraat dingen voor elkaar. Niet dat het in onze regio slecht gaat, maar we kunnen er nog veel meer uithalen. Zo vind ik dat we de marketing van De Langstraat beter kunnen oppakken, meer laten zien dat we echt trots zijn op de mooie dingen die hier gebeuren. Op die manier krijgen Waalwijk en omgeving een

"Alleen ga je snel, samen kom je verder"

echte identiteit. Veel Langstraters zijn vooral doeners en niet makkelijk enthousiast te krijgen. Met onze bank willen we "Samen De Langstraat sterker maken", een project waarmee we de samenleving meer in beweging willen krijgen. Zaken samen oppakken geeft nu eenmaal kracht. Iedereen kan een project of een idee indienen en dan kijken we samen wat de beste aanpak is. Als bank zorgen we voor de verbinding en dynamiek, met ons Regiolab leveren we de ruimte in ons kantoor en stellen we ons netwerk beschikbaar. Dan helpt het enorm als mensen een maatschappelijke verantwoordelijkheid voelen, zonder een direct eigenbelang. Die samenwerking in De Langstraat mag van mij de komende jaren ook verbreed worden tot de drie gemeenten in de regio. Want ook zij worden sterker als ze hun krachten bundelen."

“Minder eenzame mensen in de toekomst”

Marian van den Berg, coördinator Sociaal Contact Waspik

“Onze vervoers- en boodschappen-dienst loopt heel goed. Al in 2011 wilden we eenzame mensen helpen met boodschappen, een bezoekje of iets anders, maar dat bleek lastig te realiseren. Het winnen van de tweede prijs van het Beste Idee van Waalwijk vorig jaar was net het duwtje dat we nodig hadden. We richten ons op eenzame mensen en helpen hen weer aansluiting te vinden in de samenleving. We helpen nu zo'n twintig mensen en nog eens vijftien mensen gaan naar het wekelijkse koffieclubje. Als ik naar de toekomst kijk, heb ik twee wensen. Zo vind ik dat professionals en

vrijwilligersorganisaties als de onze nog beter moeten samenwerken. Dan kunnen echt ernstige problemen eerder ontdekt worden. Daarnaast hoop ik dat er meer financiële middelen beschikbaar komen, zodat meer mensen in Waspik kunnen aansluiten bij onze dienst. Want ook in 2025 blijft onze hulp nodig. Waspik kent een hechte gemeenschap, maar het is en blijft moeilijk om die eerste stap te zetten en je problemen met anderen te delen. Het is misschien een utopie, maar ik hoop dat minder mensen eenzaam zijn in de toekomst door simpelweg dingen samen te doen.”

Met elkaar in gesprek zijn én blijven, is daarbij heel belangrijk. Zo kan het vertrouwen groeien. Soms proberen we ook gewoon iets, en kijken we hoe dat gaat. Het is een zoektocht. De ene keer gaat het goed, dan weer kan het de volgende keer beter of anders. Daarvan leren we.

Waar het kan, werken we zoveel mogelijk samen met inwoners, ondernemers en organisaties. We maken het daarom ver voor 2025 mogelijk dat mensen in buurten en kernen samen dingen organiseren en regelen. Wij zijn er op de achtergrond als er hulp en kennis nodig is, maar vooral ondersteunen we mensen om zelf initiatief te tonen. Dat is onze manier van schaalverdieping. Zie voor meer details de nota 'Evaluatie en notitie burgerparticipatie 2017-2018'. Tegelijkertijd bewaken we de belangen van alle bewoners. Ook letten we op het algemene belang en zorgen we ervoor dat iedereen zich aan de regels houdt.

3. Buiten de gemeentegrenzen

Waalwijk is ambitieus. We nemen zelf initiatieven in het bestuurlijke netwerk in de regio. Voor sommige taken is de gemeentelijke schaal namelijk niet voldoende. We liften als het moet mee op de schaalgrootte van onze bureaus om samen doelen te behalen. Het is niet de vraag óf we moeten samenwerken, maar hóe we die samenwerking het beste kunnen organiseren.

Als we het niet alleen kunnen, kiezen we het verband waarbinnen we verwachten het beste resultaat te boeken. Daarbij kijken we naar kosten, kwaliteit en verminderen van kwetsbaarheid. De ene keer werken we samen met de provincie, de andere keer kiezen we voor de Regio Hart van Brabant of De Langstraat. Maar ook een combinatie van partijen is mogelijk. Er is dus geen blauwdruk. Veel kennis en expertise is buiten de overheid aanwezig. Daarom zoeken we ook regelmatig de verbinding met ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties. Dat biedt een grote meerwaarde.

We doen mee aan verschillende samenwerkingsverbanden, in wisselende samenstellingen. De gemeente Waalwijk voelt zich van oudsher het meest verbonden met De Langstraat. Ook onze inwoners gaven dat aan in hun antwoorden op

onze digitale vragenlijst over 'Waalwijk2025'. Zaken die onze inwoners en ondernemers direct raken, organiseren we daarom het liefst dichtbij huis. De Langstraat is dan de eerste keus.

We willen de samenwerkingskansen in De Langstraat graag verder versterken met de gemeenten Heusden en Loon op Zand. Samen sta je nu eenmaal sterker. Met een 'sterkere' Langstraat vergroten we de kans dat we ook in de toekomst bestaande voorzieningen dichtbij voor onze inwoners in stand kunnen houden.

Voor meer ingewikkelde opgaven kiezen we voor de Regio Hart van Brabant als samenwerkingsverband. Midden-Brabant - met 440.000 inwoners - legt dan meer gewicht in de schaal. Waalwijk heeft bijvoorbeeld veel baat gehad bij de uitvoering van de jeugdhulp door de Hart van Brabant-gemeenten. Op het gebied van de logistiek hebben Tilburg en Waalwijk elkaar versterkt.

Kansrijk en inspirerend is de samenwerking met steden van vergelijkbare grootte. We willen kennis en kunde delen met deze gemeenten. We gaan meer energie steken om onze gezamenlijke belangen op de juiste plek onder de aandacht te brengen.

“We moeten anders gaan denken. Niet meer vanuit het idee dat de overheid bepaalt. Maar door de inwoners aan te moedigen zelf verantwoordelijkheid te nemen. Ze kunnen heel veel prima zelf.”

Ook met de provincie Noord-Brabant heeft de gemeente Waalwijk nauwe contacten. We leveren onze bijdrage aan een aantrekkelijk, bereikbaar en concurrerend Brabant. Maar we kijken ook verder. Door de krachten van de Regio Hart van Brabant en de Regio West-Brabant te bundelen, kunnen we meer bereiken. Samen vormen deze twee regio's de vijfde economie van Nederland. We vullen elkaar aan op de thema's logistiek, 'smart industries' (slimme maakindustrie), circulaire economie en vrijetijdseconomie.

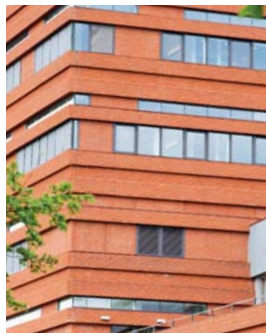
Visie Bestuurlijke toekomst

Waalwijk wil ook in 2025 een aantrekkelijke gemeente zijn. Belangrijk daarvoor is dat we weten wat er in de gemeenschap leeft. Maar ook moeten we alert blijven op kansen die zich buiten de gemeentegrenzen aandienen. Onze kracht zit in ons vermogen om tussen die verschillende niveaus te schakelen.

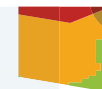
Het gaat goed met de gemeente Waalwijk: bestuurskrachtig, financieel gezond en dienstverlening en beheer zijn op orde. Er is een balans tussen de menselijke maat aan de ene kant en voldoende gewicht in de schaal om impact te hebben aan de andere kant. Kortom: 'Waalwijk is groot genoeg om klein te zijn en niet te klein om groot te zijn'.

Als middelgrote gemeente zijn er ook opgaven die we niet alleen kunnen oppakken. We verwachten dat dit er steeds meer worden. Daarom vinden wij het belangrijk te onderzoeken of we samen met buurgemeenten Loon op Zand en Heusden een nauwere samenwerking kunnen aangaan. Zodat het ambtelijk apparaat efficiënter en effectiever wordt. En zodat we ervoor zorgen dat we diensten en voorzieningen dichtbij huis kunnen houden in de toekomst.

We begrijpen dat we de gemeenten Loon op Zand en Heusden niet kunnen 'dwingen' om ook 'verliefd' te worden op De Langstraat. Als zij het alsnog zien zitten om samen op te trekken, dan pakken we die handschoen graag op.

"Het is niet de vraag óf we moeten samenwerken, maar hóe we dat het beste kunnen doen. De ene keer met de provincie, de andere keer met De Langstraat. Er is geen blauwdruk."

Groene draad duurzaam

6

De meest actuele informatie vindt u op www.waalwijk2025.nl

We willen 'groen' en duurzaam werken. Maar wat is duurzaamheid eigenlijk? Duurzaamheid heeft te maken met de behoeften die de mensen op de aarde hebben. Hoe die in de toekomst ontwikkeld kunnen worden zonder dat de mensen, het milieu of de economie in gevaar komen.

Wat willen we doen richting 2025?

- We kiezen voor duurzaamheid en duurzame successen.
- We zijn als gemeente klimaatneutraal in 2043.
- We gaan afval omzetten in nieuwe grondstof.
- We zorgen dat ons groen en ons landschap zo blijft.

We willen als gemeente verstandige keuzes maken. We dagen anderen uit om samen met ons die keuzes te maken. Duurzame keuzes die gaan over evenwicht tussen mens, milieu en de economie. Belangrijk voor nu en straks.

Zeker in de stad Waalwijk wordt 'groen en duurzaam' een uitdaging. We wonen en leven aan de ene kant van de A59. Dat moet in evenwicht zijn met de drukte op de bedrijventerreinen aan de andere kant van de snelweg.

We kiezen er niet voor te stoppen met uitbreiding

van de bedrijventerreinen. Wel denken we daar elke keer goed over na. Waar we zeker ook op letten, is de bereikbaarheid. Die moet goed blijven. Verder speelt de vraag naar een woonplek voor nieuwe werknemers een rol.

We zien dat een 'groene oplossing' steeds vaker de goedkoopste oplossing is. De kosten worden in steeds kortere periodes terugverdiend. Duurzaamheid vraagt dus om vooruit kijken, maar ook om nu iets doen. Er lopen hier mooie initiatieven. Onlangs won bol.com de prijs voor één van de meest innovatieve en duurzame bouwprojecten. Er zijn nog veel meer partijen in de gemeente Waalwijk actief, zoals de stichting Waalwijk CO₂-vrij.

We willen dat Waalwijk in 2043 klimaatneutraal is. Dat gaan we doen door:

De productie van duurzame energie

Het Ecopark is een mooi voorbeeld van duurzame energieopwekking in Waalwijk. Hier wekken we windenergie, zonne-energie en groen gas uit biomassa op. We bekijken of het op korte termijn mogelijk is om het Ecopark uit te breiden. Op de daken van gemeentelijke gebouwen liggen zonnepanelen. We hopen andere partijen enthousiast te maken om zonnepanelen op hun

daken te plaatsen. Woningbouwvereniging Casade heeft op haar hoogbouw al zonnepanelen gelegd. Daardoor gaan de kosten van de huurders van die woningen omlaag.

Energiebesparing stimuleren

We dringen energiegebruik terug door onze eigen gebouwen duurzamer te maken. We gaan mensen prikkelen hun eigen woning aan te pakken. Samen met de gemeente Tilburg ontwikkelen we een plan om Verenigingen van Eigenaren te helpen met het verduurzamen van hun gebouwen.

Bij de aanleg van nieuwe woonwijken laten we geen nieuw gasnet aanleggen. Het Rijk wil in 2050 geen gas meer gebruiken. In 2020 hebben we een eigen warmteplan klaar. Daarin wordt duidelijk hoe we in fases met aardgas kunnen stoppen.

Minder en schoner energiegebruik moet ook zorgen voor schonere lucht. Daarom praten we met de provincie Noord-Brabant over een zo goed mogelijk openbaar vervoer. Tegelijk vinden we dat meer mensen met de fiets moeten reizen. De plannen tot aanleg van snelfietsroutes tussen Waalwijk en Tilburg, en Waalwijk en Den Bosch sluiten hier prima bij aan. Elektrisch rijden is steeds populairder. Daarom zorgen we voor meer laadpalen. Ondernemers verenigd in de stichting Waalwijk

CO₂-vrij bekijken de mogelijkheid om een warmtewarmte-net aan te leggen. Dat zou op bedrijventerrein Haven moeten komen. Aanbod van warmte, uit restwarmte van bedrijven, kan dan weer naar andere bedrijven en/of inwoners. Dit initiatief is ook een zetje in de rug voor de werkgelegenheid. De ondernemers maken het bedrijventerrein aantrekkelijker.

Circulaire economie

Afval gaan we omzetten in nieuwe grondstoffen. Dat heet circulaire economie. Veel restproducten en grondstoffen, die nu nog weggegooid worden, zijn opnieuw te gebruiken. Waalwijk kan een belangrijke rol spelen in het verwerken daarvan.

We scheiden het afval zo duurzaam mogelijk binnen de gemeente. We vragen mensen hun afval te scheiden en minder restafval over te houden. In 2020 moet er maximaal 100 kilo restafval per inwoner per jaar overblijven. Driekwart van het

"Een 'groene oplossing' is steeds vaker de goedkoopste oplossing. De kosten worden in steeds kortere periodes terugverdiend. Duurzaamheid vraagt dus om vooruit kijken, maar ook om nu iets doen."

Marcel Houben,
algemeen directeur Thermaflex Isolatie BV

"Waalwijk voorzien van duurzaam warmtenet"

andere voorzien van een warmtenet dat het huidige gasnet vervangt. Dat nieuwe warmtenet is er zowel voor ondernemers als particulieren. We kunnen door duurzame opwek via geothermie, biomassa en de restwarmte van bedrijven veel energie beschikbaar maken. Dat kan naast bedrijven ook voor particulieren. Zij hebben vooral behoefte aan warmte: om het huis te verwarmen, te koken en te douchen. We moeten naar alternatieven kijken, want aardgas raakt op en bovendien zorgt de uitstoot voor klimaatproblemen. En alsof zo'n warmtenet al niet ambitieus genoeg is, willen we dat het warmtenet ook in een coöperatie komt, dus daarmee eigendom van de Waalwijkse gemeenschap. Zo kunnen we ook iets moois achter laten voor de generaties die na ons komen."

"Ik wil graag mijn bijdrage leveren aan een duurzamere wereld. Met Thermaflex proberen we zo duurzaam mogelijk te ondernemen. Ook in Waalwijk zijn met onder andere het Eco-park de eerste stappen gezet, maar het moet een stuk sneller. Ik ben sinds ruim een jaar bestuurslid van de stichting Waalwijk CO₂-vrij. We hebben een stevige ambitie, want we willen geheel Waalwijk onder

huishoudelijk afval wordt dan gescheiden. Heel Nederland wil dat doel halen. Ook het zwerfafval pakken we actief aan.

De gezonde Waalwijker

Onze inwoners zo gezond mogelijk laten leven, is ook een deel van duurzaamheid. Jongeren op gezond gewicht (JOGG) is een project dat daarbij hoort. Geluids- en geuroverlast moet verminderen. Ook willen we schonere lucht. Dat kan door het verminderen van stikstof die vrijkomt bij onder meer agrarische bedrijven.

Waalwijk heeft aandacht voor natuur. Zie voor meer achtergronden en visie het groenstructuurplan uit 2017. Samen met onze inwoners maken we plannen om het groen in de gemeente uit te breiden. In 2017 neemt Waalwijk deel aan de Entente Florale. We willen gekozen worden als groenste gemeente van Nederland.

Duurzaam bewustzijn

Inwoners vinden duurzaamheid niet heel belangrijk. Dat blijkt uit de enquêtes die we gehouden hebben over 'Waalwijk2025'. Inwoners kiezen eerder voor verbeteringen in de eigen buurt. Daarom blijven we mensen wijzen op het belang van energie en klimaat. Op die manier kunnen we ze mogelijk enthousiast maken en steunen om duurzamer te gaan wonen, werken en ondernemen.

We juichen daarom ontwikkelingen toe als 'Groen is goed te doen'. Huurders van Casade doen mee aan zonnepanelen. Bedrijven leggen panelen op hun daken. Het grootste dak vol zonnepanelen van Brabant ligt bij De Mandemakers Groep in Waalwijk.

Nawoord Burgemeester Nol Kleijngeld

Een visie is een vergezicht. Vergezichten zijn meestal aantrekkelijk en inspirerend, maar het zijn geen blauwdrukken voor de toekomst. Daarvoor is het beeld niet scherp genoeg. Ook is onbekend of we onze doelen ook echt bereiken. Daarvoor liggen er te veel onzekerheden op ons pad en kan onderweg te veel gebeuren. Niet alleen omstandigheden kunnen veranderen, maar ook opvattingen in de samenleving en in de politiek. Daarom is een toekomstvisie voor de gemeente niet te vergelijken met een collegeprogramma. Toch is het belangrijk om een visie te hebben en strategische keuzes te maken. Deze toekomstvisie werkt als kompas, niet alleen voor het huidige gemeentebestuur, maar inspireert ook toekomstige colleges en gemeenteraden.

Natuurlijk moeten zij er wel steeds opnieuw vorm en inhoud aan geven. Ambities realiseren we namelijk alleen als we ons doel voor ogen houden. Tegelijkertijd moeten we snel reageren op ontwikkelingen in onze omgeving. Omdat het toekomstbeeld globaal is beschreven, is aanpassing volgens ons niet zo snel nodig. Voor een aantal strategische keuzes is dat binnen drie

tot vijf jaar waarschijnlijk wel het geval. Daar waar de route te hobbelig blijkt of niet inspirerend genoeg om de visie te realiseren, moeten we bijsturen vóór 2025. Het aantreden van nieuwe gemeenteraden en nieuwe colleges zijn daarvoor bij uitstek geschikte momenten.

Deze toekomstvisie is het resultaat van een goede samenwerking tussen de gemeente, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Wij hopen de gedeelde wensen dan ook samen waar te maken. De gemeentepartners steunen en helpen als dat nodig is. Ook wil de gemeente anderen een steuntje in de rug geven om zelf initiatieven te nemen. Ik hoop dat deze visie mensen enthousiast maakt om bij te dragen aan de toekomst van Waalwijk. De ambitie 'staat', de uitdaging is nu die ook waar te maken.

Kortom, laten we er samen aan werken dat Waalwijk ook in de toekomst 'Waalwijk' blijft!

Burgemeester Nol Kleijngeld

Colofon

Datum: november 2017

Inhoud: gemeente Waalwijk

Redactie: Ververs Tekst

Vormgeving en opmaak: **janssenl**

Alle rechten en zet- en drukfouten onder voorbehoud.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op welke manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Waalwijk.

